

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

5 juli 2002

GEDACHTEWISSELING

**over de eventuele aanvulling van de uitvoeringsbesluiten
persoonlijke-assistentiebudget (PAB)**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Ann De Martelaer**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen,

mevrouw Ingrid van Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De
Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heren Luc Martens, Paul Van Malderen ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint, Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Herman Lauwers.

INHOUD

	Blz.
1. Inleiding door mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen	4
2. Uiteenzetting door mevrouw Ann Van den Abbeele, studiecél Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap	4
3. Uiteenzetting door de heer Willy De Pauw, Afdeling Individu Gerichte Prestaties, Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH)	7
4. Gedachtewisseling met mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen	8
Bijlage	15

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen hield op 27 juni 2002 met mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, een gedachtewisseling over de eventuele aanvulling van de uitvoeringsbesluiten persoonlijke-assistentiebudget (PAB).

De heer Jo De Niel, kabinetsmedewerker, mevrouw Ann Van den Abbeele, studiecel Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH), en de heer Willy De Pauw, Afdeling Individuele Gerichte Prestaties VF-SIPH, namen ook deel aan de gedachtewisseling.

1. Inleiding door mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen

Minister Mieke Vogels : Deze gedachtewisseling volgt uit een aantal vroegtijdig en gedeeltelijk onjuiste persberichten volgens dewelke de mantelzorger zou uitgesloten worden van het PAB. Het PAB-decreet werd door het Vlaams Parlement eenparig goedgekeurd. Een belangrijke bepaling is dat de mogelijkheid opgenomen is dat familieleden de taak van persoonlijk assistent kunnen uitvoeren. Dat werd in de uitvoeringsbesluiten mee opgenomen.

Er is één jaar met het PAB gewerkt. De eerste budgetten zijn toegekend mede dankzij de begeleiding, analyse en evaluatie van de deskundigencommissie. Die laatste heeft haar eerste rapport afgeleverd en duidelijk aangegeven dat de uitvoeringsbesluiten moeten verijnd worden omdat aanbod en vraag momenteel niet genoeg gestuurd zijn vanuit die besluiten. In opvolging daarvan is een voorontwerp van besluit opgemaakt dat een aantal aanpassingen voorziet.

Daarvoor wordt het advies gevraagd van de raad van bestuur van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH). Dat advies was verdeeld. Het is de bedoeling om eerst met de commissie te bekijken wat er aan de uitvoeringsbesluiten verijnd moet worden.

Mevrouw Van den Abbeele zal het rapport toelichten : “Een terugblik op één jaar PAB als erkende zorgvorm – Verslag van de opvolging van het eerste jaar PAB door de studiecel”. Daarna kunnen er vragen gesteld en bemerkingen gegeven worden.

Mevrouw Sonja Becq : Ik wil graag meer duidelijkheid. Het is verwarrend om in de tekst te lezen dat de raad van bestuur een voorstel neergelegd heeft waarin de mantelzorg geschrapt wordt. Voorts staat in De Standaard dat de minister stelt dat de mantelzorg moet blijven. Waarover zijn we aan het discussiëren ? Wat is de mening van de minister ?

Minister Mieke Vogels : Ik ga daar straks op in.

2. Uiteenzetting door mevrouw Ann Van den Abbeele, studiecel Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap

Mevrouw Ann Van den Abbeele, studiecel Vlaams Fonds : Het rapport is een terugblik op één jaar PAB als erkende zorgvorm. Het rapport van de studiecel van het VFSIPH beschrijft een aantal stappen zoals het opstellen van het inschalingverslag, het inschalen van de personen die een PAB aanvroegen door de PAB-multidisciplinaire teams, de beoordeling door de deskundigencommissie en het opstarten van de werkwijze van die commissie tot en met het toekennen van de budgetten aan personen met een handicap. De nadruk in mijn uiteenzetting ligt vooral op de mantelzorg.

Ik geef de cijfergegevens met betrekking tot de kenmerken van de PAB-aanvragers en hun concrete vragen met bijzondere nadruk op de aanvragers die hun PAB willen gebruiken voor het financieel vergoeden van mantelzorgers. (zie bijlage)

In 2001 heeft de deskundigencommissie 664 PAB-aanvragers ingeschaald. Van die personen hebben we een uitgebreid databestand waaruit een aantal algemene trends afgeleid kunnen worden. Zo zijn er meer meerderjarigen dan minderjarigen die een PAB aanvragen. Het gaat om evenveel mannen als vrouwen. De meerderjarige aanvragers hebben overwegend een enkelvoudige fysieke handicap en minderjarigen overwegend een meervoudige handicap, dat is een combinatie van fysieke of zintuiglijke beperkingen met verstandelijke beperkingen of autisme.

Meer dan de helft van de aanvragers is door de commissie ingeschaald als personen met een ernstige tot zeer ernstige handicap. Voorts wonen minderjarige aanvragers overwegend thuis bij één of beide ouders. Bij de meerderjarigen heeft 39 procent een eigen gezin (al dan niet met kinderen), 30 procent woont bij één of beide ouders en 25,5 procent woont alleen.

Als men alle ingeschaalde aanvragers beschouwt, komt men tot een aantal opvallende vaststellingen over de domeinen waarvoor ondersteuning gevraagd wordt. Zo blijkt dat 82 procent van de aanvragers ondersteuning vragen voor huishoudelijke activiteiten. Er wordt ook veel ondersteuning gevraagd voor mobiliteit en dagbesteding. Bij de meerderjarigen vraagt 90 procent ondersteuning voor huishoudelijke activiteiten, 83 procent voor mobiliteit en 82 procent voor dagbesteding. Voor kinderen vraagt men overwegend voor dagbesteding ondersteuning. Ook ondersteuning van lichamelijke activiteiten, dat is onder meer helpen bij eten en aankleden, en orthopedagogische begeleiding worden veel gevraagd.

Voorts hebben we gekeken naar de belangrijkste motivaties van de aanvragers van een PAB : waarom doen zij geen beroep op de andere diensten van het VFSIPH. Bij de minderjarigen zijn het ontlasten van de mantelzorgers, het mogelijk maken of houden van thuiszorg en inclusie in het gewone onderwijs de belangrijkste motieven. Een kwart van de minderjarigen doet om de laatste reden beroep op een PAB. Voor de meerderjarigen gaat het vooral om het ontlasten van mantelzorgers, het financieel vergoeden van mantelzorg en het verhogen van de zelfstandigheid.

De meerderheid van de personen die een PAB aanvraagt (69 procent) is niet van plan om hun PAB te gebruiken voor het betalen van mantelzorg. 31 procent is dat wel van plan. 18 procent wil een deel van het PAB gebruiken voor de betaling van mantelzorg, 12 procent wil het volledige PAB aanwenden voor de vergoeding van mantelzorg. Deze gegevens zijn af te leiden uit de dossiers. De heer De Pauw zal straks cijfers geven over de werkelijke aanwending van de middelen, die daarvan op een aantal punten afwijkt.

De volgende cijfers staan niet in deze vorm in het rapport, maar hebben specifiek betrekking op mantelzorg. Het zijn cijfers over de groep die hun PAB, geheel of gedeeltelijk, wil gebruiken voor de betaling van mantelzorg. Op het gebied van geslacht is er geen verschil tussen de personen die hun PAB gebruiken voor het financieel vergoeden van mantelzorgers en de anderen. Bij de aard van de handicap is het zeer opvallend dat bij de groep die zegt dat ze hun volledige PAB willen gebruiken voor de betaling van mantelzorg 56 procent enkel een fysieke handicap heeft. Zij die een deel van het PAB wil gebruiken voor mantelzorg, zijn overwegend personen met een meervoudige handicap. Dat is een combinatie van fysieke of zintuiglijke beperkingen met cognitieve, verstandelijke handicap of

autisme. 47 procent van de personen die aangeven hun volledige PAB te willen gebruiken voor mantelzorg, zijn zeer ernstig gehandicapt. Dat is bijna de helft van die groep.

Het is niet de bedoeling om een profiel te maken van de personen die PAB gebruiken voor mantelzorg. Voornoemde kenmerken mogen dus niet zo maar samengevoegd worden. Men kan wel concluderen dat een derde, 33 procent, van de mensen die hun volledige PAB voor mantelzorg willen gebruiken, een enkelvoudige, zeer ernstige fysieke handicap hebben.

Er is niet zo veel verschil tussen de groep die wel en de groep die geen gebruik wil maken van het PAB om mantelzorg te betalen, wat het type van het gezin betreft. In alle groepen gaat het vooral over kinderen die bij hun ouders wonen. In de groep die geen mantelzorg wil betalen met het PAB zitten meer alleenstaanden dan in de groep die wel mantelzorgers wil betalen. Personen die alleen wonen zijn dus minder geneigd om mantelzorgers te betalen met hun PAB. De omgekeerde trend stellen we vast voor personen die samenwonen met een partner zonder inwonende kinderen. Twintig procent daarvan wil wel een PAB voor de vergoeding van mantelzorgers, tegen 13 procent die dat niet van plan zijn.

Volgende belangrijke vaststelling over de groep die het PAB wil gebruiken om mantelzorg te betalen, handelt over het domein van de ondersteuning door mantelzorgers. Bij de volledige groep wordt het PAB overwegend gebruikt voor huishoudelijke activiteiten, mobiliteit en dagbesteding. Dat wordt hier versterkt. De betaalde mantelzorgers zullen voor 89 procent ingezet worden voor huishoudelijke activiteiten, 81 procent voor lichamelijke activiteiten. Opvallend is ook dat 17 procent van de personen, die hun volledige PAB aan mantelzorgers zullen uitbetalen, daar orthopedagogische begeleiding mee willen realiseren. We kunnen ons afvragen of de mantelzorgers daar de nodige kwalificaties voor hebben.

Mevrouw Sonja Becq : Is het mogelijk dit cijfer voor orthopedagogische begeleiding uit te splitsen ? Bij autistische kinderen zijn ouders vaak de beste begeleiders. Professionele begeleiders gaan vaak voort op hun aanwijzingen. Andere ouders beschikken niet over voldoende knowhow.

Mevrouw Ann Van den Abbeele : De cijfers zijn louter een weerspiegeling van de vragen in de dossiers. De orthopedagogische begeleiding werd niet verder gespecificeerd.

Het valt op dat de deskundigencommissie overwegend zeer hoge budgetten toekent (meer dan 24.789 euro (1 miljoen frank)). 28 procent van degenen die een budget krijgen tussen 19.831 en 22.310 euro (800.000 en 900.000 frank), wil deze middelen niet aanwenden voor mantelzorg, terwijl 19 procent van hen dat wel wil doen. 27 procent van degenen die een budget krijgen tussen 32.226 en 34.705 euro (1.300.000 en 1.400.000 frank), wil deze middelen wel aanwenden voor mantelzorg, terwijl 18 procent van hen dat niet wil doen. Deze vaststelling hangt samen met het feit dat personen die hun persoonlijk assistentiebudget volledig voor mantelzorg willen aanwenden, personen met een zeer ernstige handicap zijn.

Bij de inschatting van de potentiële aanvragers van een persoonlijk assistentiebudget is het uitgangspunt dat op basis van statistieken over inkomensvervangende en integratietegemoetkomingen een inschatting kan worden gemaakt van het aantal volwassen personen met een handicap die thuis verblijven.

In januari 2000 verbleven 35.855 personen thuis, waarvan er 7.107 ouder zijn dan 65 jaar en dus niet meer tot de doelgroep van het Vlaams Fonds behoren. 28.748 thuisverblijvende personen zouden dus een beroep kunnen doen op het Vlaams Fonds.

We vermoeden dat enkele duizenden personen van deze groep reeds gebruikmaken van een semi-residentiële of ambulante voorziening van het Vlaams Fonds. Al is een combinatie met een persoonlijk assistentiebudget soms mogelijk, hebben we toch geen rekening gehouden met deze personen bij onze uiteindelijke schatting.

Volgens ons zijn er dan ook ongeveer 25.000 personen die potentieel een beroep kunnen doen op een persoonlijk assistentiebudget. Deze inschatting houdt geen rekening met volwassenen met een handicap die geen tegemoetkoming ontvangen, zoals personen met NAH of met een invaliditeitsuitkering, en ook niet met (ouders van) kinderen met een handicap die thuis verblijven. Er zouden dus zelfs 50.000 potentiële kandidaten voor een persoonlijk assistentiebudget kunnen zijn.

De heer Jan Roegiers : 39 procent van de meerderjarige aanvragers zou een eigen gezin hebben of samenwonen. Dat is een hoog getal. Duidt dit erop dat hieronder veel mensen zijn met een niet-aangeboren hersenafwijking ?

Hebben de minderjarigen hun motivatie zelf opgeschreven, of hebben hun ouders dat gedaan ?

Onderaan de tabel over de vergelijking van de kenmerken van personen die hun persoonlijk assistentiebudget willen gebruiken voor het financieel vergoeden van mantelzorgers, staat 34 procent vetjes gedrukt. In de tabel over het domein waarvoor ondersteuning wordt gevraagd staat 17 procent vetjes gedrukt. Heeft de spreker daar een bepaalde bedoeling mee ?

Mevrouw Sonja Becq : Op 3 mei 2002 ontvingen we via het Vlaams Parlement een nota over de profielsen van aanvragers en budgethouders van een persoonlijk assistentiebudget. Een deel van die nota had betrekking op de 442 dossiers die een gunstig gevolg kregen. Daaruit kunnen andere cijfers over mantelzorg worden afgeleid, dan degene die we hier nu krijgen. Zo kunnen we lezen dat volwassen budgethouders het verkiezen om eigen familieleden als assistent in te schakelen. Slechts 17 procent van de minderjarigen en maar liefst 32 procent van de meerderjarigen wil het persoonlijk assistentiebudget gebruiken om mantelzorgers te vergoeden. Is dit verschil relevant ?

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, waarnemend voorzitter : Wordt er een onderscheid gemaakt tussen personen die met een handicap zijn geboren en personen die hun handicap op latere leeftijd hebben opgelopen ? Levert dit andere indicaties op voor de mantelzorg ?

Mevrouw Ann Van den Abbeele : Op de eerste vraag van de heer Roegiers kan ik geen antwoord geven. Naar dit onderscheid (NAH) werd niet gevraagd.

De motiveringen in het rapport zijn interpretaties die ik gemaakt heb op basis van de dossiers. Daaruit is niet af te leiden of de kinderen het zo bedoelen of de ouders.

De reden waarom op pagina 4 in de derde kolom de 34 procent vet gedrukt staat en niet de 35 procent is de volgende. De 56 procent is opvallend voor de groep die het volledige PAB gebruikt om de mantelzorgers te betalen, terwijl de 34 procent opvallend is in vergelijking met de 29 procent voor de volledige groep. Bij de personen met een fysieke handicap zien we 44 procent versus 56 procent. Bij de laatste groep 29 procent versus 34 procent. We hadden echter ook kunnen zeggen dat de 35 procent relevant waren.

Op pagina 7 staat de 17 procent vet gedrukt. Dat gaat om de personen die het volledige budget willen gebruiken voor de vergoeding van familieleden, terwijl ze toch zeggen dat ze zorgen voor or-

thopedagogische begeleiding. Wij veronderstellen bij die term echter een zekere kwalificatie en dat leek ons in strijd te zijn met het gebruik van het volledige PAB voor mantelzorg.

Er werd me gevraagd of er een relevant verschil is tussen de gunstige beslissingen en de volledige groep. Ik heb ervoor gekozen de volledige groep te zetten naast de groep van personen die de mantelzorg betaald wil zien, zodat men een globaal overzicht krijgt. Ik heb de gunstige beslissingen niet bewust achterwege gelaten. Een verschil zou kunnen zijn dat er in de volledige groep een aantal personen zit die geen PAB hebben bekomen. Daarvoor zal allicht wel een reden zijn geweest.

Mevrouw Sonja Becq : Inzake het gebruik van het PAB voor mantelzorg heb ik de indruk dat de aanvragende groep dubbel zo groot was als de toegekende groep. Dat kan te maken hebben met de manier waarop de beoordeling is gebeurd.

Mevrouw Ann van den Abbeele : De personen die het PAB willen gebruiken voor mantelzorg, zijn over het algemeen zeer ernstig gehandicapt. De deskundigencommissie heeft aan die personen de voorrang gegeven, zeker in het kader van de taskforce.

Mevrouw Sonja Becq : Het aantal aanvragen voor een PAB, dat men wil aanwenden voor de vergoeding van mantelzorg, ligt dubbel zo hoog als het aantal gunstige beslissingen. Als mevrouw van den Abbeele dan zegt dat vooral de meervoudig gehandicapten weerhouden zijn, dan begrijp ik het niet zo goed.

Mevrouw Ann van den Abbeele : Ik heb hiervoor niet onmiddellijk een verklaring. Het is niet zo dat de deskundigencommissie zou beslist hebben het PAB minder vaak toe te kennen aan mensen die het willen gebruiken voor mantelzorg. Uit de cijfers kan men dit niet afleiden, want het gaat hier alleen om de aanvragen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, waarnemend voorzitter : Met het antwoord op de eerste vraag van de heer Roegiers is ook mijn vraag beantwoord.

Minister Mieke Vogels : De uiteenzetting van de heer De Pauw betreft de eerste cijfers over de realisaties tot nog toe : de ingeschaalde aanvragen en de toegekende PAB's. Deze gegevens zullen het debat misschien bezoedelen. We debatteren hier immers over de vraag aan wie we onder welke omstandigheden een PAB willen toekennen.

3. Uiteenzetting door de heer Willy De Pauw, Afdeling Individu Gerichte Prestaties, Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH)

De heer Willy De Pauw : Er is een verschil tussen de motivatie bij de aanvraag van het PAB en wat men uiteindelijk met dat budget doet. We weten wat we hebben toegekend en op basis waarvan. Nu zijn de eerste gegevens bekend over het reële gebruik van het budget.

Ik zal geen wetenschappelijke uiteenzetting houden zoals mevrouw Van den Abbeele. Ik kan wel zeggen dat ongeveer 44 procent van de budgethouders die effectief gestart zijn, één of meer mantelzorgers heeft tewerkgesteld. We hebben ook gekeken naar al degenen die er eventueel zullen bijkomen uit hoofde van de beslissing van de taskforce. Daar zijn de cijfers in dezelfde grootte orde.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Doen ze uitsluitend een beroep op mantelzorgers of daarnaast ook op professionele ondersteuning ?

Mevrouw Sonja Becq : In de nota die we gekregen hebben is er alleen sprake van de 442 dossiers waarin er een gunstige beslissing werd genomen. Bij de minderjarigen dient het bedrag in 5,3 procent van de gevallen geheel en in 11,6 procent van de gevallen gedeeltelijk voor mantelzorg. Voor de meerderjarigen dient het bedrag in 15 procent van de gevallen geheel en in 17,9 procent van de gevallen gedeeltelijk voor mantelzorg. Zijn die cijfers vergelijkbaar met die van u ?

De heer Willy De Pauw : Uit de cijfers blijkt dat 44 procent onder hen één of meer familieleden in dienst hebben als mantelzorger.

Mevrouw Ann De Martelaer : Ik veronderstel dat we bij de opmaak van de begroting over een stand van zaken zullen beschikken.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, waarnemend voorzitter : Het Vlaams Fonds zorgt geregeld voor wetenschappelijke analyses. In deze kwestie is dat allicht moeilijk omdat er nog te weinig gegevens zijn.

De heer Willy De Pauw : Vorig jaar waren er 40 assistenten voltijds aan het werk, namelijk de 40 mensen van het experiment. Zodra de beslissing over de PAB's was genomen, namelijk kort voor het reces, zijn we begonnen met de toekenning van de budgetten. In juli werden er ongeveer 150 dossiers afgerond, waarmee men theoretisch op 1 au-

gustus van start kon gaan. Voor de effectieve start gaat er altijd wat tijd voorbij omdat de budgethouders op zoek moeten gaan naar een assistent. In de loop van november werd een tweede reeks dossiers afgerond en in december een derde reeks. Daarmee was het maximale budget opgebruikt. Wie in december een budget kreeg toegekend, kon daarmee in principe starten op 1 januari. Toch zijn sommige van deze mensen daarmee nog niet effectief gestart.

We kregen nu de onkostenstaten binnen van het eerste kwartaal. De arbeidsovereenkomsten registreren we van zodra we de kopieën binnenkrijgen. Tot nog toe beschikken we dus over zeer beperkte gegevens. We zullen nagaan of we op basis van de gegevens van de eerste twee kwartalen conclusies kunnen trekken.

Mevrouw Ann Van den Abbeele : Het cijfer 442 slaat op de dossiers. De heer De Pauw heeft het over de mensen die effectief gestart zijn.

4. Gedachtewisseling met mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen

Minister Mieke Vogels : Het persoonsgebonden assistentiebudget is precies een jaar oud. We werken dus met een totaal nieuw concept voor wat de hulpverlening aan personen met een handicap betreft. We moeten onze weg dus nog zoeken en bijstellen. We wisten dit van in den beginne.

Om iedereen gerust te stellen wil ik een overzicht geven van wat er allemaal gebeurd is. Ik heb de deskundigen die de PAB's hadden ingeschaald een viertal maanden geleden ontmoet. Dit gebeurde vooraleer de bevindingen verwerkt waren in het rapport van de studiedienst. De signalen van dit verslag werden me toen ook al doorgegeven. Men stelde dat men worstelde met de gehanteerde criteria, dat men een aantal opmerkingen had en dat een en ander tot verwarring leidde.

Tegelijkertijd was de studiedienst ook druk bezig met het in kaart brengen van potentiële aanvragers van persoonlijke-assistentiebudgetten. Het aantal potentiële aanvragers van deze budgetten zou rond de 50.000 kunnen liggen. Uit de integratietegemoetkomingen kunnen we correcte cijfers destilleren. Al degenen die een beroep doen op een invaliditeitsuitkering rekenden we niet mee. Jongeren rekenden we evenmin mee. Het blijkt immers dat veel ouders een PAB aanvragen om hun jongeren naar het gewone onderwijs te kunnen laten gaan.

Stel dat we die 50.000 als uitgangspunt nemen en dat we al die personen gemiddeld 12.395 euro (500.000 frank) toekennen. Dan komt men op een jaarlijks, recurrent bedrag van 619.733.811 euro (25 miljard frank). Zelfs het meest hevige oppositielid weet dat het onmogelijk is om een dergelijk budget uit te trekken. Dit is een voornemen dat men als overheid onmogelijk aan de publieke opinie kan voorleggen want men kan het niet waarmaken.

Dan heb ik het nog niet eens over eventuele discriminaties in de zorgverzekering gehad. Een discriminatie van 87 euro (3.500 frank) is eventueel nog te verantwoorden als men het heeft over 65+-ers die omwille van hun ouderdom zorgbehoevend geworden zijn. Van hen kan men zeggen dat ze in feite een heel leven konden sparen. Wat doet men echter met mensen die jonger zijn dan 65 maar langdurig ziek zijn ? Wat doet men met mucopatiënten ? Ik kan voorbeelden geven van ouders die hun werk opgaven omdat hun kind muco had. Dit maakte een verdere continuïteit van arbeidsactiviteit onmogelijk. Wat doet men met alle psychiatrisch zieken die ook vaak dag en nacht zorg nodig hebben ? Ik denk hierbij aan mensen met schizofrene aandoeningen of aan mensen die te kampen hebben met manisch depressiviteit.

Al deze mensen telden we er allemaal niet bij. Als men dus met deze cijfers geconfronteerd wordt, moet men een signaal geven aan de publieke opinie waarmee men zegt dat men dit niet kan beloven. Ik kan de hemel niet beloven. Ik beloof enkel wat ik kan realiseren. In deze zin moeten we dus in een ontwerpbesluit een aantal bijstellingen maken.

Men is structureel bezig met het organiseren van de verzuring als men de indruk geeft dat men, vanaf morgen, aan 50.000 mensen, die in het verleden een keuze gemaakt hebben om zwaar zorgbehoevenden zelf te verzorgen, een persoonsgebonden assistentiebudget kan geven. Men kan dit niet realiseren. Men moet proberen om hier op een eerlijke manier grenzen te stellen.

In de gehandicaptensector werkt men met het Vlaams Fonds. Het Vlaams Fonds is een Vlaamse openbare instelling. Dit impliceert dat die bestuurd en beheerd wordt door een raad van bestuur. Men zit in een soort van proces wanneer men aan besluitvorming doet. Een voorontwerp van besluit wordt door de administratie, op vraag van de minister en in samenspraak met het kabinet, opge maakt. Dit voorontwerp is een sneuveltekst. De raad van bestuur bestaat uit mensen die vertrouwd zijn met de dagdagelijkse praktijk en die de minister kunnen adviseren. Voorontwerpen van besluit

zijn voorzien om te worden ondertekend door de minister en ze gaan dan naar de raad van bestuur. In de raad van bestuur wordt de tekst als voorontwerp becommentarieerd en gaat dan naar de minister. Deze laatste wordt geacht rekening te houden met de door de raad van bestuur geformuleerde opmerkingen. In het verleden werden er vele voorontwerpen van besluit grondig aangepast nadat de raad van bestuur had geadviseerd.

Wanneer echter de raad van bestuur, na becommentariëring van een voorontwerp, naar de pers stapt, creëert men een vertrouwenscrisis. In dat geval zal de minister haar houding bijsturen en zal de raad van bestuur enkel nog voorontwerpen krijgen die de volle steun van de minister genieten. Wat is in dit laatste geval trouwens nog de rol van de raad van bestuur ?

In dit geval word ik dus geconfronteerd met een voor-voorontwerp dat geadviseerd werd door een raad van bestuur dat naar de pers gestuurd werd en dat nu volledig als mijn voorstel wordt voorgesteld. Ik wil hier niet verder op ingaan. Ik wil enkel een debat voeren over de manier waarop een ontwerp-besluit er moet uitzien. Iedereen is er zich van bewust dat men onmogelijk alle mensen die ervoor gekozen hebben om hun zieke partner te verzorgen, kunnen vergoed worden op basis van een volwaardig looncontract.

Langzaam aan kan men prognoses opstellen over wat er, in een tijdsspanne van 10 jaar, allemaal nodig zal zijn aan bijkomende zorgpakketten binnen de gehandicaptensector. Er zal moeten gediscussieerd worden over de rol die de mantelzorg binnen dit alles zal moeten spelen. In Oostenrijk heeft men dergelijke gegevens al verwerkt in het meerjarenprogramma voor de uitbouw van zorg.

Er zijn nu al te weinig professionele zorgverstrekkers en er is nu al een tekort aan infrastructuur. Binnen een tienjarenplan moet men dus van optie kunnen veranderen. In het VIPA is het nu al moeilijk voor de overheid om te kunnen blijven volgen. Misschien moet men, binnen een tienjarenplan, kunnen veranderen van optie. Misschien moet men degenen die besluiten om hun professionele loopbaan op te geven en ervoor opteren om een zwaar zorgbehoevend familielid te verzorgen, gaan verlonen. Dit debat zal, naar aanleiding van verdere prognoses over een tienjarenperspectief, hier moeten gevoerd worden. Dit is niet alleen maatschappelijk verantwoord, maar is ook financieel noodzakelijk en kan op kwalitatief en emotioneel vlak een meerwaarde bieden.

Het is heel moeilijk om het debat aan te gaan met een moeder die gedurende 10 tot 15 jaar voor haar kind gezorgd heeft en dan te gaan vragen of ze wel in staat is om voldoende hulp te bieden op orthopedagogisch vlak. Dit spoor mogen we zeker niet volgen.

Op lange termijn moeten we misschien de mantelzorger als professioneel assistent gaan belonen. Vandaag de indruk geven dat dit morgen al mogelijk is, is ontoelaatbaar. De verzuring wordt gecreëerd door valse verwachtingen te scheppen. Ik doe hier niet aan mee.

Wat betekent dit voor het voorontwerp van besluit ? Het is duidelijk dat we de mantelzorger of het familielid niet schrappen als persoonlijk assistent. We moeten wel duidelijk maken dat dit in fases zal gebeuren. In eerste instantie zullen we dit beperken. Er zijn verschillende denkpijlers mogelijk. De zwaarte van de zorg zou kunnen bepaald worden door de tijd dat iemand al mantelzorg levert aan iemand die zwaar hulpbehoevend is. In de commissie is er een voorstel dat, waar ook 's nachts zorg nodig is, de mantelzorg verantwoord is. Over dit alles moeten we met elkaar van gedachten wisselen.

In functie van de lange termijnperspectieven is het onverantwoord om te zeggen dat het in geen enkel geval kan gaan om een familielid van de eerste, de tweede of derde lijn.

De vraag is dus hoe we het correcte signaal zullen geven met een aangepast uitvoeringsbesluit van een PAB-decreet dat reeds door dit parlement gestemd werd.

Ik benadruk dat ik over het PAB nooit informatie achtergehouden heb voor deze commissie. Ongeveer zes weken geleden was er een interpellatie en toen heb ik gezegd dat ik bereid ben om daarover een debat in de commissie te voeren. We voeren dit debat niet omdat er in de krant sprake over is.

Mevrouw Sonja Becq : Ik beweer niet dat de minister informatie heeft achtergehouden maar wel dat we dit debat nu voeren omdat het aan bod komt in de actualiteit.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, waarnemend voorzitter : De concrete aanleiding was de vraag van de heer Helsen over de mantelzorg.

Mevrouw Ingrid van Kessel : De vraag is wat het ons oplevert om de mantelzorgers uit het PAB te sluiten. We hebben het PAB ingevoerd om mensen

met een handicap, die thuis willen blijven, een mogelijkheid tot assistentie aan te reiken en die te financieren. Die assistentie is mogelijk door beroepskrachten of door mantelzorg. Als we die laatste eruit halen, krijgen we een substitutie naar meer marktassistentie. De vraag is hoe mantelzorgers zich voelen als de ene zorgverlener een budget krijgt en de andere niet. Als een persoon met een handicap thuis geassisteerd wordt door een mantelzorger, dan dient hij eveneens aanspraak te kunnen maken op een PAB.

Voorts moet de minister duidelijk en eerlijk communiceren dat het budget niet zomaar kan verhoogd worden. Die verhoging moet gefaseerd gebeuren. Het is essentieel om te pleiten voor voldoende budgetten voor zorgbehoeften. Er moeten keuzes gemaakt worden : ofwel de belastingen verlagen en meer gratis aanbieden ofwel meer geld voor zorg vrijmaken.

De samenleving moet zich realiseren dat de zorgvraag immens is. Als die zorg door professionele hulpverleners moet gebeuren, dan is er een groter financieel budget nodig. We kunnen niet anders dan een maximaal beroep doen op voor mantelzorgers en daartegenover een vergoeding stellen. Het principe dat mantelzorgers langs het PAB een vergoeding moeten krijgen, dient dan ook behouden te blijven.

Minister Mieke Vogels : Ik heb al bevestigd dat het principe behouden blijft. Ik geef een ander voorbeeld dat van dezelfde orde is. Kinderopvang is een belangrijke maatschappelijke uitdaging. Momenteel wordt ongeveer 46 procent van de kinderen opgevangen buiten het professionele circuit (door grootouders of andere familieleden). Er is een voorstel geweest om kinderopvangcheques te verlenen voor alle ouders met kinderen tussen 0 en 12 jaar. De budgettaire gevolgen zijn evenwel enorm, want de professionele zorg blijft even duur.

De 50.000 mensen die nu nog in het thuismilieu opgevangen worden, gaan waarschijnlijk op termijn aankloppen bij het VFSIPH als de ouders te oud worden of er geen opvang meer mogelijk is. Ze kunnen dan kiezen voor een PAB of voor residentiële opvang. Nu geven we boodschap dat we diegene die momenteel voor opvang zorgen, uit respect ook gaan belonen. Daardoor bestaat het risico dat de 50.000 tegelijkertijd een beroep doen op het PAB.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Uit de gegevens blijkt dat vooral zwaar zorgbehoevenden een aanvraag doen. Een van de bekommernissen voor de realisatie

van het PAB was om ze uit de voorzieningen te houden. De persoon met een handicap die thuis wil blijven met behulp van assistentie, moet die keuze kunnen maken. Als we die assistentie niet aanreiken, is het niet uitgesloten dat de zwaar zorgbehoevenden toch de stap naar een voorziening zetten. De vergelijking met kinderopvang klopt niet helemaal. Kinderopvang is slechts voor een korte periode nodig, terwijl het voor personen met een zware handicap over een langdurige periode gaat en men anders toch de vraag stelt aan professionele hulpverleners. Er is geen substitutie.

De heer Koen Helsen : Het is jammer dat sommige mensen in de raad van bestuur het voorontwerp niet als zodanig beschouwen en het naar buiten brengen.

Er is sprake van 50.000 potentiële aanvragers. Die kunnen wel een aanvraag voor een budget indienen, maar we moeten nagaan hoeveel procent daarvoor effectief in aanmerking komt. We moeten de nadruk leggen op de graad van handicap in plaats van te spreken over een mogelijk maximum aantal. Het is belangrijk om de eerste resultaten te evalueren en de evolutie na te gaan. Uit de eerste cijfergegevens blijkt dat de rol van mantelzorgers beperkt is. Ik ben er niet van overtuigd dat we bij iedereen de intentie wekken dat men een PAB kan krijgen. Op het aanvraagformulier staat dat het moet gaan om een bepaalde graad van handicap.

Minister Mieke Vogels : Op dit moment moduleren we inderdaad volgens graad van handicap. In het decreet staat evenwel dat iedereen van wie het dossier door de PEC goedgekeurd is, kan kiezen voor een PAB of voor een residentiële opvang. Ik ben het ermee eens dat we prioriteit moeten geven aan de zwaar zorgbehoevenden.

Mevrouw Sonja Becq : Er is niemand van de raad van bestuur aanwezig om bepaalde zaken recht te zetten. We kunnen dan ook alleen maar uit de kranten vernemen wat er gebeurt.

Het is heel belangrijk om duidelijke informatie te geven over de criteria en de verwachtingen. Veel mensen staan op de wachtlijst, maar weten niet op welk moment ze aan bod komen. Als ze helemaal niet in aanmerking komen voor een PAB, moet dat duidelijk meegedeeld worden.

Er zijn nog andere problemen dan mantelzorg. Hoe geraken mensen aan hun assistent ? Ik hoor dat er met interimbureaus gewerkt wordt. Ik zou daarover graag meer informatie hebben zodat we het PAB kunnen evalueren. Voorts is het de vraag

wat het statuut is van de assistenten. Zijn dat mensen die in een zelfstandig statuut werken of met een werknemerscontract ?

Voor de voorzieningen is er een kwaliteitsdecreet, maar voor het PAB niet. Wordt dat geëvalueerd ? Kan men bij het inkopen van zorg en dienstverlening de kwaliteit nagaan ? Zal het besluit enkel op het vlak van de middelen gewijzigd worden of zal ook de kwaliteit en het systeem van werken herbekeken worden ? Wordt er bij de evaluatie een onderscheid gemaakt tussen de aanwending van het assistentiebudget voor huishoudelijke hulp en mobiliteit en de orthopedagogische begeleiding ? Zal er gewacht worden op een uitgebreide evaluatie vooraleer het besluit te wijzigen ?

Mevrouw Ann De Martelaer : Ik begrijp deze vragen, maar ze komen te vroeg. Het Vlaams Fonds moet de kans krijgen om de gegevens verder te onderzoeken. Ik stel voor dat we in het najaar de discussie voortzetten op basis van een degelijke evaluatie.

Minister Mieke Vogels : De voorzieningen moeten voor het einde van deze maand het verslag van het werkjaar 2001 insturen. Deze gegevens zullen pas over zes maanden verwerkt zijn. Ook de evaluatie van het PAB vergt tijd.

We mogen echter niet wachten om duidelijkheid te scheppen. Ongeacht het resultaat van de evaluatie zijn er voldoende gegevens om het PAB-besluit te wijzigen. Dat zal trouwens nog vaak aangepast moeten worden. We hebben gekozen voor een kaderdecreet om flexibel te kunnen werken. Mede op vraag van dit parlement is er een grote verantwoordelijkheid gegeven aan de budgethoudersverenigingen, die een en ander moesten begeleiden. Zij zijn ook partner van de Vlaamse overheid.

We kunnen echter niet wachten om personen die thuis zorgen voor een persoon met een handicap duidelijk te maken wat onze bedoelingen zijn. De eerlijkheid gebiedt mij om duidelijk te stellen dat we de komende jaren enkel de zeer zwaar zorgbehoevenden een PAB zullen toekennen.

Er zijn dus twee componenten : het uitvoeringsbesluit moet snel aangepast worden en in het najaar kunnen we een grondige evaluatie doorvoeren en eventueel de uitvoeringsbesluiten opnieuw veranderen.

Mevrouw Ann De Martelaer : Gezien het beperkte budget en het grote aantal aanvragen, krijgen de mensen met een zware zorg voorrang. Ofwel laat

men toe dat het volledige budget naar mantelzorg gaan, ofwel baseert men zich op een zorgplan. Eigenlijk is er niet veel keuze.

De heer Guy Swennen : Bij het oorspronkelijke voorstel van decreet waren heel wat beperkingen ingebouwd. Mijn zorg was immers de betaalbaarheid van het PAB. Daarom was het enkel de bedoeling om de zwaar zorgbehoevenden erop een beroep te laten doen. Ik ben voorstander van mantelzorg maar heb bij de zorgverzekering en het PAB steeds gewezen op de financiële consequenties. Als men eenmaal beslist heeft, kan men daar echter niet meer op terug komen. Daarenboven ben ik meer en meer overtuigd geraakt van het feit dat mantelzorg een cruciale rol zal spelen omwille van de tekorten op de arbeidsmarkt.

Als men het doelpubliek moet beperken, ligt het voor de hand dat de zwaar zorgbehoevenden eerst aan de beurt komen. In de eerste simulaties van het oorspronkelijke voorstel kwam men tot maximum 2000 dossiers. Toen kwamen kinderen, mantelzorg en mensen met een mentale handicap niet in aanmerking. Ik benadruk dat er ondertussen veel meer mensen PAB kunnen aanvragen omwille van de gewijzigde criteria.

Ik ging ervan uit dat men beter eerst de doelgroep beperkt hield om dan eventueel uit te breiden. Nu gebeurt het omgekeerde. De graad van zorgbehoevendheid is een correcte norm om het doelpubliek te beperken.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, waarnemend voorzitter : We moeten ook rekening houden met het persoonsgebonden budget (PGB).

De heer Koen Helsen : Het is belangrijk om een zicht te krijgen op de juiste cijfers.

Door het PAB kan men mensen, die nu in residentiële opvang zitten, thuis opvangen. Het omgekeerde gebeurt echter ook. Na een evaluatie door de commissie kan beslist worden om geen budget toe te kennen omdat de persoon in kwestie te zeer zorgbehoevend is en in een voorziening moet opgevangen worden.

Begeleiders van jonge personen met een handicap vragen ook PAB voor begeleiding van kinderen op school. Is hieromtrent al overleg geweest met het departement Onderwijs ? Is dat een geëigend gebruik van het PAB ?

Volgens het rapport is er maar één persoon verantwoordelijk voor de inschaling. Het kan gaan over

een maatschappelijk assistent, een psycholoog of een pedagoog. Elk dossier heeft echter medische maar ook praktische aspecten, zoals de leefsituatie van de betrokkene. Is dat voldoende of is een ruimere beoordeling noodzakelijk ?

Mevrouw Ingrid van Kessel : Er is heel wat verschil tussen het aantal dossiers en de manier waarop de PAB-multidisciplinaire teams de dossiers beoordelen en behandelen. Soms beoordeelt inderdaad alleen een maatschappelijk assistent het dossier. Nu worden de dossiers niet door de PEC maar door de deskundigheidscommissie, die in twee kamers is verdeeld, beoordeeld. Op basis van het verslag wordt dan gezegd dat er grote beoordelingsverschillen zijn. Een objectieve inschaling en gelijke rechten moeten verzekerd worden.

We zullen inderdaad een aantal beperkingen moeten inbouwen. Het is ook mogelijk om het budget te verhogen. Dat zijn de maatschappelijke keuzes die we moeten maken.

Soms wijst de deskundigencommissie een aanvraag voor een persoonlijk assistentiebudget af, omdat de zorgvraag te hoog is – als ze 34.705 euro (1,4 miljoen frank) overstijgt. Deze personen worden dan doorverwezen naar een instelling. Als we de zwaar zorgbehoevenden de prioriteit willen geven, moeten we hierover duidelijkheid verschaffen.

De commissie voor Welzijn moet er bij de minister van Onderwijs op aandringen hier ook de nodige aandacht aan te besteden in het gelijkekansendecreet-2. Ik zeg niet dat we dit uit het persoonlijke-assistentiebudget moeten lichten, maar hier is ook een belangrijke taak weggelegd voor het onderwijs.

Ik heb begrepen dat de mantelzorg in het persoonlijke-assistentiebudget blijft zitten, waar ik zeer blij om ben. Wat wordt er echter precies bedoeld met het zorgplan ? Wat zal de aanpassing van het PAB-besluit inhouden ?

Mevrouw Sonja Becq : Oorspronkelijk had het experiment alleen betrekking op personen met een fysieke handicap, later werd dit uitgebreid tot personen met een mentale handicap. In de discussie werd er toen op gewezen dat als we iedereen de kans willen geven, het budget daarvoor ook groot genoeg moet zijn.

Als personen met een zware handicap de voorrang krijgen, impliceert dit dat wordt voorzien in een budget dat daar groot genoeg voor is. Of anders moeten we andere criteria hanteren.

De heer Koen Helsen : 57 procent van de budgethouders vraagt een budget van meer dan 34.705 euro (1,4 miljoen frank). Gaat het om reële noden of een overschatting van de behoeften ? We moeten duidelijkheid verschaffen over de omvang van het budget. Mensen die naar een residentiële voorziening moeten gaan, zouden er toch voor moeten kunnen kiezen om het maximale assistentiebudget te verkrijgen. Zij moeten zelf kunnen bepalen welke vorm van hulp of welke combinatie van hulp zij verkiezen.

Mevrouw Mieke Vogels : Het verschil tussen de cijfers is het verschil tussen het oorspronkelijke voorstel van decreet, dat betrekking had op een beperkte doelgroep, en het voorstel dat uiteindelijk werd goedgekeurd, dat bepaalt dat iedereen met een toegangsticket voor het Vlaams Fonds kan kiezen voor een persoonlijk assistentiebudget of voor een opvang in een voorziening.

Het is de bedoeling te evolueren naar een persoonsgebonden budget, waarbij de betrokkene kan kiezen voor een persoonlijke assistent of voor het inkopen van zorg.

We willen het PAB-decreet behouden, maar de doelgroep op korte termijn afbakenen. Ik ga ervan uit dat er een consensus bestaat over het feit dat de prioritaire aandacht moet gaan naar de zwaar zorgbehoevenden.

Een persoon met een zware handicap die thuis wil blijven en zich constant wil laten helpen door professionele assistenten, heeft een budget van 99.157 euro (vier miljoen frank) nodig. Ik denk dat dit nu geen prioriteit is. Als zo iemand zich in een nursing home laat opnemen, kost dat ongeveer 42.142 euro (1,7 miljoen frank), omdat daar in leefgroepen wordt gewerkt.

Voor de mantelzorg is het budget van 34.705 euro (1,4 miljoen frank) wel een haalbare kaart. Je bewandelt dan de middenweg tussen het gebruik van mantelzorg en een professionele vergoeding. Daarom pleit ik inderdaad voor een plafonnering voor de vergoedingen voor zwaar zorgbehoevenden.

Ik ben er een voorstander van om het zorgplan meer op de voorgrond te plaatsen. Het Vlaams Fonds werkt aan de sociale integratie van personen met een handicap. De samenleving mag enige verantwoording vragen voor wat er met het budget zal gebeuren. Een zorgplan kan ook de basis zijn voor een kwaliteitscontrole, waarbij die kwaliteit op meer betrekking heeft dan op hygiënische en financiële parameters. Het zal niet makkelijk zijn om

dit van vandaag op morgen op punt te zetten, maar het is wel de goede werkwijze.

Een ander dringend probleem, waarop in een aangepast besluit een antwoord moet worden geformuleerd, is het probleem van het vinden van een persoonlijke assistent. De arbeidsmarkt wordt gekenmerkt door schaarste en er moet bovendien een vertrouwensband kunnen ontstaan tussen de hulpverlener en de persoon met een handicap.

Het is vaak even zoeken voordat een persoon met een handicap iemand vindt met wie het klikt. In het voorontwerp van besluit hadden we als mogelijke oplossing naar voren geschoven dat de keuze zou worden verruimd door de mogelijkheid een persoonlijke assistent in te kopen bij de voorzieningen. Dit systeem zou een soort van voorloper op het persoonsgebonden budget zijn.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Het persoonlijke-assistentiebudget en het persoonsgebonden budget evolueren steeds meer naar elkaar toe. Waarom realiseren we niet onmiddellijk het persoonsgebonden budget ?

Minister Mieke Vogels : De regelgeving is zo ingewikkeld, dat men de regelgeving volledig moet aanpassen als men iets wil inkopen in een voorziening. Op een bepaald moment hebben we geprobeerd om semi-internaten de mogelijkheid te geven om ambulante zorgen te bieden. Dat bleek niet mogelijk te zijn, omdat de voorzieningen in het dagprijsstelsel een bijdrage kregen van de ouders voor de zorg, die zou wegvallen bij ambulante zorg. Het dagprijsstelsel moest dan volledig worden aangepast. Zo kan ik wel honderd voorbeelden geven.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Die problemen zullen ook rijzen bij het inkopen van zorg bij het persoonsgebonden assistentiebudget. Ik sta er wel volledig achter, dat wil ik benadrukken.

Minister Mieke Vogels : Daarvoor zal ook een afzonderlijke besluit nodig zijn.

De heer Jo De Niel : Er werden heel wat mensen betrokken bij de voorbereiding van het decreet op het persoonsgebonden budget. Professor Bea Maes (KULeuven) en professor Geert Van Hove (UGent) kregen van het Vlaams Fonds de opdracht om een zorggradatiestudie uit te voeren, dit om de huidige zorgactiviteiten van het Vlaams Fonds zodanig te omschrijven dat modules van zorg met verschillende zorgfuncties de louter

stoornisgebonden erkenning van vandaag kunnen vervangen.

Op basis van die studie verfijnt en concretiseert de studiecél, samen met vijftientig psychologen en orthopedagogen uit het werkveld, dit systeem. De studiecél maakt ook een kostprijsanalyse van de omschrijvingen, dit op basis van boekhoudkundige analyses van alle afdelingen. We hopen nog dit jaar te kunnen beginnen met een vertaling in de praktijk op basis van die resultaten.

We ontvangen inderdaad signalen dat sommigen het erg moeilijk vinden om assistenten te vinden op de vrije arbeidsmarkt. Eigenlijk stellen we voor om via het PAB het systeem van het persoonsgebonden budget vervroegd te veralgemenen. Op basis van een stuk arbitraire afweging willen we mensen de mogelijkheid geven in de tijd beperkte contractuele afspraken te maken met de voorzieningen. Een definitieve regeling zal deze tijdelijke regelingen dan later vervangen. De financiële analyse is daarbij cruciaal.

De verslaggever,

De waarnemend voorzitter,

Ann

Riet

DE MARTELAER VAN CLEUVENBERGEN

BIJLAGE

Een terugblik op één jaar PAB als erkende zorgvorm

Verslag van de opvolging van het eerste jaar PAB door de studieceel

Toelichting Commissie Welzijn:

Cijfergegevens m.b.t. de kenmerken van de PAB- aanvragers en hun concrete vragen met bijzondere nadruk op de aanvragers die hun PAB willen gebruiken voor het financieel vergoeden van mantelzorgers

664 PAB-aanvragers werden in 2001 ingeschaald door de deskundigencommissie

* er worden meer PAB's aangevraagd voor **meerderjarigen** (81%) dan voor minderjarigen (19%)

* **evenveel mannen als vrouwen** willen gebruik maken van een PAB

* **aard van de handicap:**

meerderjarige aanvragers: overwegend louter fysieke beperkingen (52%)

minderjarige aanvragers: overwegend (52%) meervoudige handicap (comb verstandel en fys of zint beperkingen)

* meer dan de helft van de aanvragers heeft volgens de deskundigencommissie een **ernstige tot zeer ernstige handicap** (54%)

* **type gezin** waarvan de aanvrager deel uitmaakt:

minderjarige aanvragers wonen overwegend thuis bij één of beide ouders (98%)

meerderjarigen: 39% heeft een eigen gezin (al dan niet met kinderen), 30% woont bij ouder(s) en 25,5% woont alleen.

* domeinen waarop **ondersteuning** gevraagd wordt

domein ondersteuning	minderjarig		meerderjarig		totaal	
	n (126)	%	n (538)	%	n (664)	%
huishoudelijke activiteiten	58	46%	485	90%	543	82%
lichamelijke activiteiten	91	72%	379	70%	470	71%
mobiliteit	82	65%	448	83%	530	80%
werk	1	1%	38	7%	39	6%
school	39	31%	16	3%	55	8%
dagbesteding	106	84%	441	82%	547	82%
orthopedagogische begeleiding	84	67%	77	14%	161	24%
gespecialiseerde kinderopvang	69	55%	15	3%	84	13%
zorgconsulentschap	69	55%	194	36%	263	40%

Opmerking: eenzelfde persoon kan op meerdere domeinen ondersteuning via PAB vragen.

* belangrijkste **motivaties** voor het aanvrager van een PAB (afgeleid uit de dossiers)

minderj: ontlasten mantelzorgers (39%), thuiszorg mogelijk maken of houden (27%), inclusie in het gewone onderwijs (25%), ...

meerderj: ontlasten mantelzorgers (31%), financieel vergoeden mantelzorg (31%), verhogen zelfstandigheid (25%), ...

* personen die hun PAB willen gebruiken voor het financieel vergoeden van mantelzorgers:

mantelzorg betalen via PAB	minderjarig		meerderjarig		totaal	
	n	%	n	%	n	%
geen betaalde mantelzorg	101	80%	357	66%	458	69%
volledig PAB voor betaling mantelzorg	10	8%	78	14%	88	13%
deel PAB voor betaling mantelzorg	15	12%	102	19%	117	18%
onbekend		0%	1	0%	1	0%
TOTAAL	126	100%	538	100%	664	100%

Vergelijking van de kenmerken van personen die hun PAB willen gebruiken voor het financieel vergoeden van mantelzorgers en de kenmerken van personen die dit niet wensen te doen.

sexe	betaalde mantelzorg			geen betaalde mantelzorg (458)	alle aanvragers (664)
	voll PAB (88)	deel PAB (117)	totaal (205)		
man	51%	53%	52%	49%	50%
vrouw	49%	47%	48%	51%	50%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

aard handicap	betaalde mantelzorg			geen betaalde mantelzorg (458)	alle aanvragers (664)
	voll PAB (88)	deel PAB (117)	totaal (205)		
fysieke handicap	<u>56%</u>	35%	44%	46%	45%
zintuiglijke handicap	6%	4%	5%	8%	7%
fysieke + zintuiglijke handicap	10%	15%	13%	8%	10%
mentale of cognitieve handicap of autisme	7%	11%	9%	13%	12%
ment/cogn/auti + fysiek/zintuigl	22%	<u>34%</u>	29%	25%	26%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

ernst handicap	betaalde mantelzorg			geen betaalde mantelzorg (458)	alle aanvragers (664)
	voll PAB (88)	deel PAB (117)	totaal (205)		
ernst categorie 1 (minst ernstig)	1%	1%	1%	2%	1%
ernst categorie 2 (minder ernstig)	18%	13%	15%	15%	15%
ernstcategorie 3 (matig ernstig)	20%	26%	24%	29%	28%
ernstcategorie 4 (ernstig)	14%	20%	17%	20%	19%
ernstcategorie 4 (zeer ernstig)	<u>47%</u>	37%	41%	32%	34%
ernst onbekend	0%	3%	2%	3%	3%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

type gezin waarbij de aanvrager verblijft	betaalde mantelzorg			geen betaalde mantelzorg (458)	alle aanvragers (664)
	voll PAB (88)	deel PAB (117)	totaal (205)		
alleenstaande	17%	14%	15%	23%	21%
kind in 1oudergezin	5%	9%	7%	6%	7%
ouder in 1oudergezin	3%	3%	3%	4%	3%
pers met partner zonder inwonende kinderen	19%	20%	20%	13%	15%
kind bij 2 partners	30%	35%	33%	38%	36%
persoon met partner en kind	19%	14%	16%	12%	13%
anders	7%	6%	6%	5%	5%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

domein ondersteuning	betaalde mantelzorg			geen betaalde mantelzorg (458)	alle aanvragers (664)
	voll PAB (88)	deel PAB (117)	totaal (205)		
huishoudelijke activiteiten	88%	90%	<u>89%</u>	79%	82%
lichamelijke activiteiten	86%	78%	<u>81%</u>	66%	71%
mobiliteit	80%	78%	79%	80%	80%
werk	0%	6%	3%	7%	6%
school	2%	7%	5%	10%	8%
dagbesteding	77%	82%	80%	84%	82%
orthopedagogische begeleiding	<u>17%</u>	22%	20%	26%	24%
gespecialiseerde kinderopvang	5%	9%	7%	15%	13%

toegekend budget	betaalde mantelzorg			geen betaalde mantelzorg (458)	alle aanvragers (664)
	voll PAB (88)	deel PAB (117)	totaal (205)		
€ 0 (0 BEF)	0%	4%	2%	3%	3%
€ 7.436,81 - € 12.394,68 (300.000 - 500.000 BEF)	20%	11%	14%	11%	13%
€ 14.873,61 - € 17.352,55 (600.000- 700.000 BEF)	15%	13%	14%	16%	15%
€ 19.831,48 - € 22.310,42 (800.000 - 900.000 BEF)	<u>14%</u>	22%	<u>19%</u>	<u>28%</u>	26%
€ 24.789,35 - € 29.747,22 (1.000.000 - 1.200.000 BEF)	16%	29%	23%	22%	22%
€ 32.226,16 - € 34.705,09 (1.300.000 - 1.400.000 BEF)	<u>35%</u>	21%	<u>27%</u>	<u>18%</u>	21%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

Inschatting potentiële PAB-aanvragers

UITGANGSPUNT: op basis van statistieken over tegemoetkomingen kan een inschatting gemaakt worden van het aantal volwassen personen met een handicap die thuis verblijven

* aantal thuisverblijvenden (jan. 2000): 35.855 personen

* 7.107 van deze thuisverblijvenden zijn ouder dan 65 jaar

DUS: **aantal thuisverblijvenden** die beroep kunnen doen op Vlaams Fonds: 35.855 - 7.107 personen = **28.748** personen

MAAR: vermoedelijk maken enkele duizenden personen in deze groep van circa 29.000 personen reeds gebruik van een semi- residentiële of ambulante Vlaams Fonds voorziening.

DUS: **aantal thuisverblijvende volwassenen die potentieel beroep kunnen doen op PAB:** circa **25.000** personen

MAAR: deze inschatting houdt nog geen rekening met

- a) volwassenen met een handicap die geen tegemoetkoming ontvangen (bijv personen met NAH, invaliditeitsuitkering)
- b) (ouders van) kinderen met een handicap die thuis verblijven

DUS: **Mogelijks** gaat het om dubbel zoveel potentiële PAB- kandidaten: **50.000 personen**